

N:o 50.

Ank. till Riksd. kansli den 20 april 1903, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion angående rätt för tilltalade i administrativa mål att anlita biträde.

Till behandling af lagutskottet har hänvisats en inom Andra Kammar-
ren väckt motion, n:o 29, hvori herr *W. Styrlander* anfört följande:

»I motion n:o 46 vid 1902 års riksdag framställde jag förslag om att få inför domstol eller administrativ myndighet åtalad persons rätt att begagna biträde i rättegången uttryckligen erkänd såsom en allmän medborgerlig rättighet samt att få bestämmelser härom införda i grundlag.

Konstitutionsutskottet, till hvilket motionen hänvisades, ansåg emellertid, att sådana bestämmelser som de af mig föreslagna, såsom varande af straff- eller processrättslig natur, tillhöra annat lagstiftningsområde än grundlagens, och afstyrkte i sitt utlåtande n:o 1 motionen, hvilket utlåtande ock vann båda kamrarnes bifall, i följd hvaraf motionen afslogs af Riksdagen.

Då skälen för ett lagstadgande i det af mig angifna syftet fortfarande äga giltighet, tillåter jag mig att, med åberopande af dessa skäl, hvilka finnas närmare utvecklade i min ofvan omförmälda motion, upptaga frågan på nytt, därvid jag vill följa den af konstitutionsutskottet gifna finger-
visningen beträffande sättet för mitt önskemåls förverkligande.

Enär emellertid genom 15 kap. rättegångsbalken är sörjdt för svarandeparters rätt att anlita biträde vid rättegångar inför domstol, inskränker jag mig till frågan om rätt för tilltalade att vid förhör och undersökningar inför administrativa myndigheter få anlita biträde.

Man kan ju hafva olika tankar om lämpligheten af att administrativa myndigheter utrustats med domareakt. Men då faktiskt denna makt är ganska stor i vårt land, och det icke lärer vara så lätt, och måhända icke i alla fall lämpligt, att få denna makt upphäfd, synes det mig, som om det vore högeligen önskvärdt, att lagstiftningen gör hvad på henne ankommer, för att icke denna makt, som kan blifva farlig, må kunna få tillfälle att utvecklas till ett godtyckligt välde af domare, som döma utan att hafva aflagt domareed och utan att vara verkligt kvalificerade för domarekallet.

Två preventiv mot missbruk i detta afseende äro offentlighet och rättsligt biträde för den tilltalade. Om nu icke offentlighet i handläggning af dylika mål är lämplig, hvarom jag i detta sammanhang icke vill yttra mig, torde dock rätten för den tilltalade att få anlita biträde utan fara för disciplinen kunna medgifvas, hvarigenom ju ett stöd gäfves åt den af parterna, som härvidlag behöfver bästa stödet, eller den, som är tilltalad för ett tjänstefel, hvilket till och med kan bestraffas med tjänstens förlust, d. v. s. lefvebrödet.

Då jag emellertid icke dristar mig föreslå själfva lagbestämmelserna i angifna afseendet, samt ett dylikt förslag lämpligast torde böra utarbetas af sakkunnige, tillåter jag mig vördsamt föreslå, att Riksdagen i skrifvelse ville anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta utarbeta och för Riksdagen framlägga förslag till lagbestämmelser, hvarigenom i administrativa mål tilltalade personer berättigas att anlita biträde vid förhör och undersökningar rörande af dem begångna tjänstefel och förseelser.»

Det förfarande, som i denna motion afses, är ordnad genom de administrativa ämbetsverkens instruktioner, hvilka tillhöra området för Kungl. Maj:ts ekonomiska lagstiftning. Med hänsyn härtill skulle det enligt utskottets uppfattning icke vara lämpligt att för en detalj af detta förfarande meddela bestämmelser af allmän lags natur.

Då motionärens framställning, oafsedt huruvida densamma i sakligt hänseende är befogad, alltså icke synes utskottet kunna leda till någon af Konung och Riksdag gemensamt stiftad lag, får utskottet, som vid sådant förhållande ansett det icke tillkomma sig att ingå i pröfning af de föreslagna bestämmelsernas nytta och behöflighet, härmed hemställa,

att förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 20 april 1903.

På lagutskottets vägnar:

T. ZETTERSTRAND.

Reservation

af herrar *Styrlander* och *Jansson*, hvilka ansett, att då frågan om rättighet för i administrativa mål tilltalade personer att i rättegången anlita biträde icke kan betraktas såsom en detaljfråga, utan är en principfråga af allra största betydelse, och då denna rättighet därför icke bör göras beroende af Kungl. Maj:ts administrativa lagstiftning, utan grundas i lag, som stiftats af Konung och Riksdag gemensamt, utskottet bort tillstyrka motionen.

Herrar *Lindhagen* och *A. Olsson* hafva begärt få antecknadt, att de icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.
